

Proč se muži bojí vyšetření prostaty?

Citlivé téma, které přináší mnoho otázek

V současnosti žije v České republice dle odhadů více než 60 000 mužů s rakovinou prostaty. Ale ne všichni tito muži vědí, že tímto karcinomem trpí. Na vině bývají často obavy z vyšetření. Muže totiž v souvislosti s onemocněním prostaty napadají různé nepříjemné otázky. Obávají se, že pokud jim bude zjištěna rakovina, zhroutí se jim dosavadní život. *„Muži mají často obavy, zda by nemoc dokázali zvládnout a jaký vliv by měla na jejich partnerský a sexuální život. Možnosti léčby karcinomu prostaty se ale neustále vyvíjejí*

a moderní medicína pomáhá nepříjemnosti šetrně a efektivně eliminovat až na minimum. Nemocní muži tak mohou i přes toto onemocnění žít spokojený život,“ uvádí doc. MUDr. Jana Prausová, Ph.D., MBA, přednostka Onkologické kliniky 2. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Fakultní nemocnice v Motole.

Nečekejte, až se projeví

Rakovina prostaty se v počátečních stádiích nijak neprojevuje a potíže působí, až když už je nádor velký a prorůstá celý orgán. Teprve tehdy se začnou objevovat problémy při močení.

V moči může být patrná i krev. Na tuto chorobu mohou jako první upozornit také bolesti

v kostech, nebo dokonce zlomenina. Právě v kostech totiž nejčastěji tvoří karcinom prostaty metastázy. *„Jakmile se začne rakovina projevovat některým z těchto příznaků, je už nádor pokročilý a nevléčitelný. Apelujeme proto na muže, aby vyšetření podstoupili ještě v době, kdy obtíže nemají. Pokud lékař objeví onemocnění brzy, může předejít nebezpečným komplikacím, jako jsou kostní metastázy, a pacientovi ve výsledku zachránit život. Muži by se tedy vyšetření opravdu obávat neměli,“* upozorňuje MUDr. Otakar Čapoun, FEBU, z Urologické kliniky Všeobecné fakultní nemocnice v Praze a 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy.

Jakou roli zde hrají ženy?

Ženy mají na zdraví mužů často větší vliv, než si samy uvědomují. Ačkoli rakovina prostaty představuje ryze mužské onemocnění, Češky se o ni zajímají. Z průzkumu, který v březnu zorganizovala farmaceutická společnost Astellas ve spolupráci se serverem Žena-in.cz, vyplývá, že 2/3 respondentek vědí, že muži by na preventivní prohlídky měli chodit po 50. roce života. *„Většina mužů se prohlídky bojí. Je to pro ně příliš intimní. A právě proto je nutné je podpořit a zdůraznit, že vyšetření není bolestivé a není důvod k obavám. Onemocnění se vždy dotýká celé rodiny a největší oporou bývají mužům jejich manželky a partnerky. Jejich starost o blízké a péče o ně může být klíčová. Často jsou to právě ony, které mužům dodávají potřebnou odvalu a popřípadě je i k lékaři doprovodí,”* říká doc. MUDr. Jana Prausová, Ph.D., MBA.

Vědci zatím neodhalili příčinu vzniku nádoru prostaty, neexistuje tedy ani žádná primární prevence nebo doporučení, jak nádoru předejít. Zbývá včasné zachycení. Pokud se totiž onemocnění zachytí brzy, má muž velkou šanci na vyléčení. Lékaři mají v současnosti k dispozici jednoduchý test, s jehož pomocí se jim daří s poměrně velkou pravděpodobností rakovinu odhalit ještě v době, kdy je lokálně omezena

a je zcela vyléčitelná. Jedná se o otestování hladiny tzv. prostatického specifického antigenu (PSA) v krvi, kdy u mužů s prostatickým onemocněním je hladina vždy zvýšená. Od konce 70. let se díky objevu PSA významně zvýšil počet odhalených případů karcinomu prostaty. *„Muži by si měli nechat udělat krevní odběr už ve 40 letech. Podle jeho hodnoty by pak měly být určeny další intervaly, kdy vyšetření PSA opakovat. Riziko vzniku rakoviny prostaty se významně zvyšuje po 50. roce života. Každý muž by tedy po dosažení tohoto věku měl pravidelně absolvovat preventivní kontroly. Muži po padesátce by měli toto vyšetření absolvovat jednou za 1-2 roky při preventivní prohlídce u praktického lékaře,”* vysvětluje MUDr. Otakar Čapoun, FEBU.

Co když je hladina PSA zvýšená?

Kromě testování PSA se v případě karcinomu prostaty k diagnostice využívá také vyšetření pohmatem per rektum. Tyto kontroly může zajistit jak praktický lékař, tak internista či urolog. Je-li hodnota PSA nižší než 2,5 ng/ml

a současně kontrola konečníkem normální, lze považovat nález za negativní. Prohlídky pak stačí opakovat jednou ročně. *„Je-li hodnota PSA vyšší než 2,5 ng/ml nebo ukáže vyšetření konečníkem nějakou nepravidelnost nebo zatvrdnutí, je potřeba doplnit informace o biopsii, tedy odběr vzorku tkáně. Při podezření na karcinom prostaty mohou následovat další kontroly, jako je zobrazení ultrazvukem přes konečník. Následovat mohou ještě počítačová tomografie, magnetická rezonance nebo scintigrafie kostí. Všechna tato vyšetření jsou hrazena z veřejného zdravotního pojištění,“* doplňuje doc. MUDr. Jana Prausová, Ph.D., MBA.

Moderní medicína dokáže zachovat sexuální život

Medicína v současné době nabízí nové méně radikální metody léčby rakoviny prostaty, díky kterým mohou muži žít spokojený a plnohodnotný život. Karcinom prostaty dnes již neznamena konec sexuálního života. U vysokého procenta nemocných navíc bývá doba od zachycení onemocnění do okamžiku, kdy začne působit nemocnému potíže, poměrně dlouhá. Nezřídka se jedná o roky, někdy dokonce 10 až 15 let. *„V případech, kdy lékaři nádor zachytí v počátečním a málo agresivním stadiu, mohou dokonce přistoupit pouze ke sledování a monitorování stavu pacienta a na jeho celkový, tedy i sexuální život, tak nemoc dlouhé roky nemusí mít žádný vliv,“* upozorňuje MUDr. Otakar Čapoun, FEBU. Pokud je nádor ohraničený pouze na prostatu, lze jej s nadějí na celkové vyléčení léčit několika způsoby

- operativním odstraněním předstojné žlázy nebo jejím ozařováním.

S čím je spojeno operační řešení nemoci?

Operativní odstranění prostaty je spojeno se dvěma hlavními komplikacemi - s úplnou neplodností, protože zaniká možnost ejakulace, a s problémy s erekcí. Ty se ovšem dají účinně řešit. *„Problémy s erekcí, které mohou nastat až u 80 % pacientů, jsou ale zase v 80 % až 90 % případů řešitelné. U menší části pacientů dobře fungují klasické tabletové léky. Větší část nemocných ale velmi dobře reaguje na injekce aktivních látek, které si aplikují sami do topořivých těles penisu přímo před pohlavním stykem,“* upřesňuje doc. MUDr. Jana Prausová, Ph.D., MBA. Mezi další komplikace patří též inkontinence. Zde závisí hlavně na

zkušenostech operátora a rozsahu onemocnění. V tomto ohledu jsou velmi perspektivní operace pomocí operačního robota, který umožňuje větší přehlednost při výkonu, a tím také snížení nežádoucích účinků.

Mužem i v pokročilém stádiu nemoci

V pokročilém stádiu nemoci, kdy již nemocného často trápí metastázy, je nutné léčit celý organismus. Zde se využívá hormonální léčba. Karcinom prostaty je závislý na hladinách testosteronu, a proto je u pacientů s pokročilým stadiem onemocnění nutné přistoupit k hormonálnímu snížení testosteronu neboli kastraci. K chirurgické kastraci, která mívá významný negativní psychický dopad na nemocného, se v současnosti nepřistupuje často. Tuto možnost zcela úplně nahradila farmakologická neboli chemická kastrace. Po chemické kastraci je muž oproti celkovému odstranění předstojné žlázy schopen ejakulovat, ale má sníženou úroveň testosteronu na minimum. *„Muži po chemické kastraci sice mívají problémy s libidem a také s erekcí, ale pokud erekce dosáhnou, jsou schopni i ejakulovat. Všechny nežádoucí účinky léčby se však dají úspěšně řešit stejně jako v případě odstranění prostaty,“* dodává MUDr. Otakar Čapoun, FEBU.

Včasná detekce je zásadní

Největší šanci na vyléčení má karcinom, který je nalezen a léčen během časného stádia, předtím než nádorové buňky opustí prostatu a dostanou se do jiných částí těla. Proto je velmi důležité, aby muži nezanedbávali preventivní vyšetření. *„Zejména muži z rodin, kde se nemoc vyskytla, by měli na prevenci myslet ještě intenzivněji a na prohlídky docházet pravidelně. Zároveň je důležité, aby měli muži dostatek kvalitních informací a byli schopni mluvit o svých problémech s lékařem i se svými blízkými,“* uzavírá doc. MUDr. Jana Prausová, Ph.D., MBA.

Více informací naleznete na multimediálním průvodci ONKO Prostaty:

www.rakovinaprostaty.org

Tento článek byl publikován 2. 8. 2016 na portále Překvapení.cz